

VII. 1128.

AZ ALSÓBORSODI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1934. ÉVI OKTÓBER HÓ 23-ÁN MISKOLCON TARTOTT
RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:
NÁDHÁZY BERTALAN
LELKÉSZI FŐJEGYZŐ

3300 — 1934

STANDHAFT JÓZSEF KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETE MISKOLCON.

1112

AZ ALSÓBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1934. ÉVI OKTÓBER HÓ 23-ÁN MISKOLCON TARTOTT
RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:
NÁDHAZY BERTALAN
LELKÉSZI FŐJEGYZŐ

3300 — 1934

STANDHAFT JÓZSEF KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETE MISKOLCON.

AZ ALSÓBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE
1934. ÉVI OKTÓBER HÓ 23-ÁN MISKOLCON TARTOTT
ŐSZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

Jelen vannak: Pósa Péter esperes és br. Bottlik István egyház-
megyei gondnok elnöklele alatt, Gaál Ferenc, Román Ernő, Enyedy
Andor dr., Kiss Albert, Takács Mihály, Szakács Pál, Szabó József
lelkészi tanácsbírák; Dr. Kérészy Barna, Dr. Lipcsey Péter, Csorba
György világi tanácsbírák; Nádházy Bertalan lelkészi, Kun András
világi főjegyző; Várady Pál, Tóth Sándor lelkészi, Tóth Kálmán,
gr. Haller István dr. világi jegyzők. Dr. Kovács Kálmán ügyész. A
felsoroltakon kívül a következő egyházközösségekből voltak jelen lelki-
pásztorok és világiak: Alsózsolca: Baksa Lajos. Ároktó: Batta József.
Átány: Mészáros Lajos, Gálosi Imre gondnok, Böcs: Dr. Hegyaljai
Kiss Géza, Homolya János gondnok. Bükkaranyos: Mauritz Árpád.
Bükkszécs: Molnár Gyula, Várady Sándor tanító. Cserépfalu: Kóczik
Lajos gondnok. Diósgyőr: Komjáthy József, Gyulay István gondnok,
Nagy Sándor vlt. s.-lelkész. Eger: Paulik Béla, Lieszt János presbiter.
Egerlövő: Dr. Filep Gusztáv. Emőd: Demeter Béla. Felsőábrány:
Tankó István tanító. Gelej: Kenyeressy Károly s.-lelkész. Hejőcsaba:
Szabó Dániel, Tokaji Nagy Kálmán tanító. Hejőpapi: Benke József,
Várhegyi Lajos tanító. Hejőszalonta: Nagy Elek. Heves: Mikola István.
Igrici: Míkó Sándor. Kisgyőr: Kiss Elek. Kistokaj: Gombos Imre. Lád-
háza: Eötvös Ferenc, Szilágyi Zoltán gondnok. Maklár: Kőrössy Ist-
ván. Martintelep: Ilosvay Ferenc. Mezőcsát: Simon Béla, Kürthy Mi-
hály gondnok. Mezőkeresztés: Vajda Sándor, Arday László, Nagy
Károly ig.-tanító. Miskolc: Illýs Bertalan püsp. titkár, Cseh József,
Mikes Géza, Fazekas János, Nagy József vallástanító lelkészek, Boros
János, Nehéz János, Nemes Árpád, Tomán Kálmán presbiterek. Nemes-
bikk: Perjessy László. Noszvaj: Kovács József, Simon Miklós gond-
nok. Ónod: Dr. Pápay István. Poroszló: Jakab Imre tanító. Sajó-
keresztúr: Berecz József. Sály: Sipos István. Szirma: Derencsényi Ist-
ván, Németh Béla tanító. Tiszakeszi: Horváth József. Tiszánána: Ke-

részgy István. Tiszaoszlár: Gyarmathy Béla. Tiszaszederkény: Szilva Sándor s.-lelkész. Tiszatarján: Molnár Béla. Tiszavalk: Szondy Lajos. Újlőrincfalva: Lakatos István. Vatta: Falucska Benjámín. Tanárképviselők: Demes Péter, Balázs Győző. Tanítóképviselők: Nagy János, vitéz Littkey György, Péter József, Fövénnyessy János. S.-lelkészek és érdeklődők szép számmal. (V. P.)

1. Énekeltük az V. zsolt. Esperesünk Igét olvasott és vele imádkoztunk.

2. A megjelenteket számbavettük. Elmaradásukat igazolták: Farkas István püspök; Bay Bertalan, gr. Haller József, Lukács Béla, Szendrey László, Zsóry Lajos.

Tudomásul vettük. Püspök urat tisztelettel üdvözlöttük, gróf Haller József, Lukács Béla beteg tanácsbíráinknak gyógyulást szívből kívántunk. (N. B.)

3. Ezek után esperes

Közgyűlésünket megnyitotta. (N. B.)

4. Nádházy Bertalan főjegyző felolvasta a következő esperesi jelentést:

„Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

A f. év január 1-vel életbelépett új egyházi törvény lehetővé teszi az egyházmegyei és az egyházkerületi tanács szervezésével az évenkénti egy közgyűlés tartását. Egyházkerületünk már ebben az esztendőben is csak egy közgyűlést tart, alsóborsodi egyházmegyénkre is ez az utolsó év, amikor mind a tavaszi, mind az őszi közgyűlést megtartjuk. Jövőre már elmarad a tavaszi s csak az őszi közgyűlés fogja tárgyalni azokat az ügyeket, amik hatáskörébe tartoznak, a tavaszi közgyűlés helyett már az egyházmegyei tanács intézi el a halasztást nem tűrő s a törvény által hatáskörébe utalt ügyeket. A tavaszi közgyűlésünkön megválasztott tanács tagjainak megbízatása tehát a jövő évi őszi közgyűlésig tart.

Nagytiszteletű Közgyűlés! Ha végig tekintünk egyházmegyénk lelkészi karán, azt látjuk, hogy 2 év alatt egyharmadában teljesen megújult. E két év alatt 19 lelkészváltozás történt, 4 csere s 15 választás útján s ez utóbbiból — Istennek hála s gyülekezeteinknek dícsérő elismerés érette — 14 meghívás útján. Ez az örvendetes tény azt igazolja, hogy az egyházi törvényhozóink által legeszményibb lelkészválasztási formának tekintett meghívást gyülekezeteink is a lelképásztori állás tisztességének és méltóságának legmegfelelőbbnek tartják s igyekeznek magukat átengedni az egyakaratra ösztönző Szentlélek-Isten áldott eszközeinek. Részünkről az a leghőbb vágy és törekvés, hogy ez továbbra is így történjék, mert a testvéri egyenlenség és civakodó háborúság kiküszöbölésének ez az egyetlen útja és a belső megújulásának is a kútforrása.

Tavaszi közgyűlésünk óta a nyugdíjazás által megírtult 2 mezőcsáti és a noszvaji lelkészi állásra egyhangú meghívás útján megválasztottak: Tóth Sándor hejőbábai lelkipásztor, Simon Béla és Kovács József s. lelkészek, Hejőbábara ugyancsak egyhangú meghívás útján Szendrey László tiszadorogmai lelkipásztor, Tiszadorogmára pedig Técsy Béla miskolci s. lelkész. Ez utóbbi kivételével, ki még az esperesi concessát nem kaphatta meg, az előbbeni 4 lelkipásztor beerősítése mostani közgyűlésünkön fog megtörténni. Szíves szeretettel üdvözljük őket s kívánunk nekik új működési körükben és szolgálati helyükön Isten kezéből áldást és az Ó országáért való tusakodásukban onnan felülről származó kegyelmi erőt!

Új tanítókul megválasztottak: Németh Béla Szírmára csere útján, Anderkó Sándor Külsőbölcsre, Száraz Sándor Igrícibe, Csutak Károly Poroszlóra, Németh Géza Ároktőre. Beerősítésük a Diósgyőrbe megválasztott Benkő Györgyével együtt ma megy végbe.

Nyugalomba vonultak: Biró László külsőböcsi, Bertha Kálmán poroszlói tanítók és Demeter József, aki mint állami tanító, egri egyházközségünk organista-kántora volt s mint lelkes belmissziói munkás Eger egyházi életében igen jelentékeny tényezőként működött. Búcsúzzunk el tőlük azzal a reménységgel, hogy ezentúl is erejük javát anyaszentegyházuknak adják, a nyugalom éveire pedig adjon nekik erőt, egészséget az a mennyei Kegyelem, aki sáfárságuk hűségével megajándékozta őket!

Október 1-én 3 tanítónk vonult be katonai szolgálatra: Zádory Bertalan hejőbábai, Sütő Károly emődi és Tóth Ferenc hejőszalontai tanítók. Helyettesítésükről gondoskodtam. Novy Ferdinándné, Dósa Irma diósgyőri tanítónőnek szeptember 1—december 31-ig szabadságot adtam és saját költségére helyettes tanítónót állítottunk be. Ugyanígy történt Dr. Gyenesné: Kernács Ilona nemesbikki tanítónővel is, aki szept. 1—február 1-ig kért és nyert szabadságot.

S. lelkészeink közül Ferencz Lajos távozott el a gömör-tornai egyházmegyébe, elbocsátót nyert. Helyette Nagy András jött a gömör-tornai egyházmegyéből, most fogjuk bekebelezni. Ugyancsak eltávozott körünkben Szabó István miskolci s. lelkész, aki több éven át buzgón szolgált Miskolcon. Isten áldása legyen rajtuk.

A segédlelkészek elhelyezéséről külön jelentést fogok tenni.

Meg kell emlékezmem arról, hogy az u. n. állami vallás-tanító lelkészek részére még mindig nem nyílt meg a lelkészi nyugdíjintézet. Hívja fel közgyűlésünk az ilyen vallásoktató lelkészeket alkalmazó diósgyőri és egri egyházközségeinket, hogy állítsanak ki — a miskolci egyházközség példájára — vallásoktatóik részére díjlevelet, mert ez a nyugdíjintézetbe való felvételük törvényes feltétele. Ezzel az ügy teljes rendezést nyer: a vallásoktató lelkészek jövője is biztosítva van s az egyházközségek sem lesznek kitéve az esetleges folytonos változásnak. S mindezek felett a vallásoktatás fontos ügye állandóságot nyer és a színvonal kétségen kívül emelkedik.

Nagytiszteletű Közgyűlés! A halál kaszája ugyan egyházmegyénk közvetlen hivatalosai közt nem vágott rendet, de szívünket néhány

gyászeset mélyen megszorította: A nyári szünidő alatt örök pihenőre tért az a nagyreményű s kiváló képességekkel megáldott munkás, aki alig egy éve foglalta el nagynevű elődei örökét: *Czinyéry Barnabás* leánygimnáziumi igazgató. Istenáldotta tanár volt, akit előljárói bizalma, tanártársai és tanítványai rajongó szeretete ölelt körül. Miskolci egyházközségünknek buzgó munkás presbitere, egyházkerületünknek megválasztott jegyzője volt, aki díszet adott a helyeknek, ahová az Úr kegyelme állította. Fájdalom! a hozzáfűzött várakozások és reménységek nyíló bimbóit a halál szele elhervasztotta. A férfikor delén eltávozott kedves munkatárs és jóbarát emlékét szívünkben meg fogjuk őrizni! Özvegyének s intézetének küldjünk jkönyvi kivonatot.

Elszólította az Úr akarata a gömör-tornai testvér egyházmegye nagytudományú, böles és ékesszavú vezérét: *Juhász László* esperest is, akit évtizedeken át ott láttunk egyházi fórumainkon s aki a vármegyei életben is tisztességet szerzett a ref. lelkipásztori névnek. Temetésén Nádházy Bertalan főjegyzővel s Román Ernő tanácsbíróval együtt részt vettem egyházmegyénk képviselőtében s a gyógyszerész közgyűlésünk az özvegynek is, a gömör-tornai egyházmegyének is küldjön részvétiratot, ezt javaslom és kérem tisztelettel. Éppen most értesültem, hogy Juhász László helyét Hubay Kálmán zádorfalvi lelkész töltötte be. Köszöntjük szívből őt is, egyházmegyéjét is.

Maklárny Papp Ernő ny. nemesbikki lelkész is bevégezte küzdelmes földi pályáját, Hajdubagason, — hol tanító fia mellett élt, — érte utól a halál s volt gyülekezete a szeretet és kegyelet parancsának engedve, temetésén képviseltette magát. A szegény lelkész-özvegyek száma ismét emelkedett az ő özvegyével, akihez eljuttattam egyházmegyénk nevében részvét-leveletemet.

Álljunk meg e frissen hantolt sírhalmok mellett kegyelettel, a pihenni tért testvérmunkatársak emlékét zárjuk a szívünkbe, kívánván megfáradt testüknek csendes nyugodalmat, lelküknek örök üdvösséget!

Nagytiszteletű Közgyűlés! A kegyelmes Isten a bánat felhői közül az öröm napját is ránk ragyogtatja. Ilyen örömsugár részünkre az a felülről adatott Kegyelem, hogy Kormányzó Urunk most 15 éve vonult be, mint fővezér, az oláh megszállás alól felszabadult fővárosunkba s azóta erős kézzel és böles szívvel vezetni nemzetünket a Gondviselés által kijelölt úton. Imádkozzunk érte és nemzetünk boldogabb jövőjéért itt e mi közgyűlésünkön is: áldja meg az Isten mind a két kezével a legelső magyar embert!

Öröm és az Úrban való boldog dicsekedés napjai voltak a ref. hétnek, az Orsz. Ref. Kiállításnak napjai is. Fáradtságos munka árán bemutathattuk az ország népe előtt azokat a drága, nagy értékeket, amiket 400 esztendő folytonos defenzívái közt is gyűjtenünk engedett az a mennyei Gondviselő, ki övét el nem hagyja! Az Orsz. Presbiteri szövetség közgyűlése Orsz. Ref. Múzeum létesítését hatá-

rozta el, — már most felhívom egyházközségeink és egyházi hivatalosaink figyelmét erre a nagyjelentőségű új intézményre.

Örömmel jelentem, hogy Szendrey László tiszadorogmai lelkipásztort m. kir. kormánytanácsosi címmel tüntette ki Kormányzó Urunk — lelkivezérei, közéleti és társadalmi munkájának elismerése gyanánt. A mi ref. puritánságunk nem keresi a címet és rangot, de jól esik látnunk, hogy a sikeres munka legfelsőbb helyen is elismerést talál. Köszöntsük fiatal, agilis testvérünket kitüntetése alkalmából igaz szeretettel!

Lelki megnyugvás örömeivel állunk meg egy-egy kimagasló határdombon, ahonnan messzebb lehet tekintenünk. Ilyen határdombra ért el Molnár Gyula bükkzsérci lelkipásztor, akit szolgálatának 25 éves fordulójára juttatott el az Isteni Kegyelem. Szegénysorsú híveinek évek hosszú során át munkát és kenyeret juttatott, lankadatlan tevékenysége felkutatva a legtávolabbi helyeken is az alkalmakat, hogy kenyerök legyen azoknak, kiknek lelkivezérségét reá bízta az Úr, akinek testét: egyházát, évről-évre építi mozgékonyságával, meghátrálást nem ismerő, buzgó kitartásával. Szeretettel köszöntjük őt s kérjük Istent, hogy áldja meg további életét és munkásságát az eddigiekhez hasonló sikerekkel és eredményekkel!

Örömmel értesültem arról, hogy tanítói karunk egyik kiváló munkása: Batta József cserépfalusi igazgató-tanító szintén betöltötte 25 éves szolgálatát. Ez alkalomból — a mult tanév végén — egyházközsége, melynek tagjai között egy egész emberöltőt nevelt, spontán ünneplésben részesítette: elhalmozta szeretetének és megbecsülésének jeleivel. Mi is boldogan csatlakozunk az ünneplőkhöz s további életre és munkáira a segedelmet adó Isten gazdag áldását kérjük.

Felhívtam az iskolaszékek figyelmét a 7210/1934 sz. M. E. rendeletre, mely a tanítói helyi készpénz-javadalmaknak az állami illetmény-hivatal által történő kiutalásáról szól. Felhívásom nem volt eredménytelen, eddig 20 kebelbeli egyházközség kérte a kiutalást, köztük néhány csak a jövő évtől kezdődőleg. A tisztánlátás kedvéért mai ülésünkön e tárgyban eszmecsereit fogunk folytatni.

Részint sürgősség, részint a közgyűlés felhatalmazása következtében az elnökség megerősítette a csonkítás nélkül átváltoztatott noszvaji lelkészi-díjlevelet, az újlőrincfalui lelkészi melléképület tervét, hevesi lelkészi földjavadalom bérleti, a mezőkeresztesi egyházközség adás-vételi szerződését, engedélyt adott az alsószolcai egyházközségnek arra, hogy dollárkölcsonének konvertálására szükséges 10.000 P kölcsön a lelkészi és tanítói földekre bekebelezhető legyen, továbbá Bükkzsércnek 2000 P kölcsön felvételére.

Intézkedéseink jóváhagyó tudomásul vételét kérem.

Nagy örömmel jelentem a Nagytiszteletű Közgyűlésnek, hogy Bükkaranyoson a lelkélet ébredésének áldott és sokatigérő jelenségei mutatkoznak. A fiatal s. lelkész tevékenységének és hűségese szolgálataának látható eredménye a gyülekezeti terem létesítése, a régi harangláb renoválása és 176 kg-os harangnak beszerzése. Mindez közadakozás útján történt és mintegy 1600 pengőbe került. Mai e. m.

gyűlésünkre terjesztette toronyépítési tervét és kivetését, ami azt bizonyítja, hogy — ha fuvall a Lélek ereje — csodálatos változások mennek végbe a külső viszonyok nyomoruságos állapota mellett is. A régóta ápolott tervnek, melynek megvalósításáért az áldozatkész lelkes példamutató felajánlást tett, most érkezett el Istentől rendelt ideje, amikor láthatólag semmi sem indokolja, mivel szegényebbek sohasem voltunk talán, mint ebben az esztendőben. A Lélek áramlása nem a külső viszonyoktól függ, — ez az örvendetes megállapításunk Bükkaranyossal kapcsolatban.

Ugyancsak ez az igazság világlik ki az újlőrincfalui egyházközség ama lelkes elhatározásából is, hogy üres iskolája benépesítése céljából, — a krisztusi segítő szeretet parancsszavára hallgatva — iskoláját és tanítói lakását az Orsz. Ref. Szeretetszövetség árvaházának engedi át. Az egyháztagok lelkes támogatása évi 12 q szemes terményt, lisztet és főzeléket biztosít, továbbá napi 2 liter tejet és 2 hold földet, amely most búzával van bevetve. Heves vármegye évi 100 P, Ujlőrincfalva évi 50 P-t szavazott meg a 6 gyermeket befogadó árvaház céljára.

Milyen nagy kegyelem az, hogy az Úr egyházmegyénk 2 kis községét választotta ki az árvák gondozásának helyéül: Hejőpápit és Ujlőrincfalvát. Előbbi helyen 48 árva nyer nevelést, de 12 hely még üresen áll, várva az árvákat, akik ugyan bőven vannak, de még nincsen részvétét tevőlegesen, hitét cselekedetekkel megmutató elegendő ker. lélek, akik a Krisztus szavát megértenék: „aki egy kis gyermeket befogad az én nevemben, engem fogad be.“ (Máté XVIII:5)

Nagytiszteletű Közgyűlés! Ez a kérdés, nemcsak a két kis egyházközség ügye, hanem mindnyájunké! Az Úrnak ezt az elválasztó kegyelmét egyházmegyénknek is támogató szeretettel, áldozathozattal illendő meghálálni. Közgyűlésünk bölcsesége megfogja találni e támogatás útját: résztvevő szeretetünknek az Úr nevét dicsőítő aprópénzre való váltását.

Még arra kell felhívnom lelkipásztorok és tanítók figyelmét, hogy a kitűzött határidőket jegyezzék elő és sürgetés bevárása nélkül, pontosan tegyenek eleget kötelességeiknek. A sürgetés munka- és költség-többletet jelent és akadályoz minket is a pontos és rendes munka végzésében. Különösen figyelmébe ajánlom a lelkipásztoroknak, hogy hátrálék-kimutatásaik rendesek, tiszták, lap- és végösszegezéssel, záradékkal ellátva legyenek, a külső csínre gondot fordítsanak s oly időben terjesszék be hozzám, hogy november 15-ig én is áttehessem az illetékes Pénzügyigazgatósághoz. Ne mutassa az ilyen munkánk sem a felületességet, sőt szerezzen tisztességet a ref. egyház és lelkipásztor nevének!

Hittel várjuk és lélek szerint munkáljuk odaadó szolgálatainkkal a szebb magyar jövődőt, aminek reménysége mellett hálás szívvel köszönöm meg az irántam megnyilatkozott bizalmat és erőtlenségeimmel szemben tanúsított jóindulatot.

Még csak annyit hozok tudomására a Nagytiszteletű Közgyűlésnek, hogy az Egyetemes Konvent értesítése szerint a választók név-

jegyzékének összeállításánál az eddig használt nyomtatványok továbbra is használatban maradnak, — az első ízben felvett választók értesítésére szolgáló lapok (L: I. t. c. 30. §. 6-ik bekezdés) most készülnek. A névjegyzék összeállításának munkája sürgős, — a törvény rendelkezéseinek tanulmányozását és betartását kérem.

A véres árnyakkal és eseményekkel telt s összekuszált világban a régi költővel szólunk és imádkozunk: „rossz időket élünk, rossz csillagok járnak, Isten, óvd meg nagy csapástól mi magyar hazánkat“!

Jelentésem bevégzése után kérve annak elfogadását, mély tisztelettel vagyok

Miskolcon, 1934 október hó 20

A Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek

alázatos szolgálója:

Pósa Péter
esperes.

Közgyűlésünk szívesen végighallgatván az esperesi jelentést, azt jegyzőkönyvébe iktatja, s a következő határozatokat hozza:

a) Örvendezve veszi tudomásul és példa gyanánt gyülekezeteink elé odaállítja azt a lélekemelő ténytet, hogy két év alatt 15 lekipásztorvlasztás, egy híján, meghívás útján ment végbe.

b) A résztvevő, búcsúzó és üdvözlő iratok szerkesztésével és elküldésével l. főjegyzőt megbízza.

c) A diósgyőri és egri presbitériumoknak gondoskodó figyelmébe ajánlja, hogy vallásoktató lelkészeik részére készítsenek díjleveleket.

d) Kormányzó Urunk Budapestre való bevonulásának 15-ik évfordulója alkalmából, Isten elé emeli ama kérését, hogy Főméltóságú Urunkat vezesse az Ő nevéért, legyen ereje és paizsa; Istennel nyerjen győzedelmet; az Ő adjon napokat napjaihoz, esztendeit nemzedékről-nemzedékre nyújtsa.

e) Jóvánhagyja a noszvaji lekipásztori díjlevél megerősítését; az újlőrincfalvi melléképület, a hevesi lelkészi földbérlet, a mezőkeresztes adás-vétel szerződéseket, az alsószolcai tízezer pengős, és bükkzsérci kétezer pengős kölcsön megerősítéseket.

f) A bükkaranyosi Lélek-járás kezdetét, valamint az újlőrincfalvi szeretetmunka megindulását, nagy örömmel üdvözi; ez utóbbinak támogatására egyházközségeink figyelmét külön is felhívja, azzal, hogy f. é. december 31-ig minden egyházközség lekipásztora jelentse az esperesi hi-

vatalnak, ez évben, milyen segítséggel volt a hejőpapi, vagy az újlőrincfalvi árvaházzal szemben.

g) Közgyűlésünk a legnyomatékosabban hívja fel a lelkipásztorokat, hogy a kifizűött határidűkre minden munkát elvégezzenek s a jelentéseket pontosan beadják, csinos és tiszta kiállításban. Így, a behajtani szándékolt adóhátrélék kimutatásokat, legkésőbb november 10-ig. Esperes urat felkéri, hogy a késedelmeskedő s esetleg hánytvetett munkájú lelkipásztorok névsorát, ezután szíveskedjék közgyűlésünk elé terjeszteni.

h) Az új választói névjegyzék gondos készítésére a presbitériumok figyelmét felhívja.

i) Az esperesi jelentést, megköszönvén, tudomásul veszi. (N. B.)

5. Esperes bejelenti, hogy Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok megköszöni tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk, lelkészek és tanítók ügyében való képviselőházi beszédeért való üdvözlését.

Tudomásul szolgál. (N. B.)

6. Olvastuk a mezőcsáti (jul. 22) 2 lelkipásztor; a noszvaji (aug. 5), a hejőbábai (szept. 2) lelkészválasztások jegyzőkönyveit.

Tudomásul szolgál s a megválasztottakra és gyűlekezeteikre Isten áldását kérve, a hejőbábai lelkipásztor kivételével, aki nem volt jelen: Tóth Sándor, Simon Béla és Kovács Józsefet közgyűlésünk beerősíti. (N. B.)

7. Olvastuk a tanítói választásokról szóló jegyzőkönyveket.

Esküt tettek: Németh Géza (Ároktű), Anderko Sándor (Bűcs), Szalay László (Eműd) s egyben beerősítették az alábbiakkal együtt: Csutak Károly (Poroszlű), Németh Béla (Szirma), Benkű Gyűrgy (Diűsgyűr)

Közgyűlésünk Isten kegyelmét kéri munkáikra. (N. B.)

8. Olvastuk esperes úr jelentését arról, hogy segédlelkészek a következő helyeken szolgálnak: 1. Átány: Nagy András. 2. Bűcs: Andrásy Ferenc. 3. Bűkkaranyos: Mauritz Gyula. 4. Cserépfalu—Mezőkövesd: Szombathy Lászlű. 5. Diűsgyűr: Kolumbán Gyűrgy. 6. Gelej: Kenyeressy Károly. 7. Hejűcsaba: Turáni Tűth Ferenc. 8. Mezőcsát: Hegedűs Imre. 9. Mezőkeresztes: Pűsa Dezsű. 10. Ládháza: Fodor Lajos, 11. Miskolc: Császár Jűzsef, Erűss Gyula, Nagy Árpád, Tűcsy Béla és Hubay Lajos. 12. Noszvaj: Bertha Barna. 13. Poroszlű: Kiséry Béla. 14. Tiszánána: Stephán Lászlű. 15. Tiszaszederkény: Szilva Sándor.

Bekebelezendű: Nagy András, Hegedűs Imre, Veress Imre és Kádár Zoltán ez utűbbi 3, mint létszámfeletti.

Tudomásul szolgál, a bekelezendűk bekebelezetnek. (N. B.)

9. Tárgyaltuk a Szalóczy Pál nyugalombavonulásával megüresedett tanácsbírói tisztség betöltésének ügyét.

Közgyűlésünk, mivel az egyházközségek szavazatainak számát, az egyházkerületi közgyűlés még nem állapította meg, úgy intézkedik, hogy a szavazatokat 1935. évi január hó 1-ig kell betérjeszteni az esperesi hivatalba. (N. B.)

10. Szabályrendeletünk szerint a miskolci reálgimnáziumból 2 egyházmegyei közgyűlési tanárképviselőt és — mivel 4 tanító-képviselő van, — még 6 tanítóképviselőt kell választani.

Közgyűlésünk a szavazatok beadási határidejét 1935. évi január hó 1. napjában állapítja meg. (N. B.)

10. Közgyűlésünk a bírósági ülés idejét

ma d. u. 3 órára tűzte ki. (N. B.)

12. Tanügyi bizottsági elnök felolvassa következő jelentését:

„Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Az a roppant súlyos és válságos gazdasági helyzet, mely esztendőnk hosszú sora óta tart, mely iskoláink fentartását is szinte lehetetlenné teszi: az elmúlt iskolai évben sem enyhült. Talán fokozódott. Az ez évi katasztrófális természetű termés, ami főleg a mi vidékünkön sújtotta a földműves lakosságot s vele egyházainkat is; a terményárak múltévi zuhanása olyan helyzetet teremtett, hogy az egyházak a legtöbb helyt nem tudtak eleget tenni iskolai kötelezettségüknek. A tanítói fizetések hátraléka nem fogyott, hanem inkább növekedett. Az általános elszegényedés mellett nemcsak a fizető képesség csökkent, hanem a hívek fizetési készsége, az adómorál sülyedése olyan helyzetbe hozta az egyházakat, hogy az iskolák fenntartása a legoptimistábbakat is gondolkodóba ejtette. Már-már az iskola feladások réme ijesztgett bennünket.

Ezt az elviselhetetlen állapotot látva, maga az államhatalom is felelősséget vállalt az iskolák iránt való közönyéből. A tanítói fizetések pótlására, három ízben is segélyeket utalt ki az internatusi alapokból. Ám ez a segély oly csekély volt, hogy a bajokat csak ideig-óráig enyhítette, de meg nem szüntethette. A végveszély elkerülésére, mint ismeretes, a 7210/1934. sz. M. E. rendeletben felhívta a kormány az iskolafenntartó egyházakat, hogy jelentsék be, illetve kérvényezzék a tanítói készpénzfizetéseknek, vagy az összes iskolai és egyházi adóknak, együttes adókezelésben való beszedését, a községi előjáróság útján. E kérelmezés esetében, a saját híveikre kivetett egyházi és isk. adókat, — ha azt a Pénzügyminiszter is elrendeli, — a községi előjáróság szedi be. A beszedett összegnek a tanítói készpénzfizetést képező részét, az adóhivatal pénztárába utaltatja át. Ez esetben a tanítói készpénzfizetéseket, havonként a központi illetményi hivatal fogja kiutalni.

A fizetési nehézségeknek ez is csak részleges, és — hozzátehetjük — problematikus megoldása. Hiszen ez összeget továbbra is azoktól az egyháztagoktól kívánja beszedeetni a miniszter, akiknek eddig is vállukon volt a teher s akiknek nagy része, a fenti okok folytán már fizetéképtelenné vált. Másrészről pedig, hacsak a készpénzfizetések kiutalását vállalja, az illetményi jegyzék rovatai szerint: mi lesz a terménybeli fizetésekkel? Egyik részt az előjáróságához, a másik részt az egyházhoz fizessék? De vajjon fognak-e egy címre kétfelé? Hajlandó ugyan az állam, mint említettem, az összes egyházi és iskolai adókat együttes kezelésbe venni az állami adókkal; de ez is kétes eredményű, a jóindulat dacára is. Mert ismerve az állami adók fizetésének nehézségeit és eredményeit, valamint egyéb akadályokat: remélhetik-e az egyházak, hogy a terménybeli fizetések és a dologi kiadások kielégítésére szükséges összeget, megkapják-e akkor és olyan összegben, mint amennyit igényelniök kell, az adott helyzet szerint? Erre csak a jövő ad feleletet... Hozzá teszem: ez a beszédelés elrendelése is sok nehézségbe ütközik. Az augusztus hóban kibocsátott, de augusztus 31-ig beadatni rendelt kérvények sorsa ma is bizonytalan és ismeretlen — tudott példák szerint. És annyi, autonómiánkba vágó igazolással jár a kérelem indokolása; nem törvényértékű, hanem a Pénzügyminiszter jóindulatától függő rendelkezés pedig akkor utasíthatja el, vagy vonhatja vissza a megadott engedélyt, amikor az állam érdekében jónak látja. Ez okok mind problematikusá teszik a kérdés megnyugtató megoldását.

Egy igazi és méltányos megoldás volna úgy az egyházakra, mint az egyháztagokra. Az, amit a püspökök és velük együtt az Egyetemes Konvent hiába ajánl ezidőszerint a kormány figyelmébe: az 5%-os kultúradó behozatala. Hogy a polgárságra nem is felettebb elhordozhatatlan terhet jelentő illetén megoldás miért nem lehetséges: azt nem tudhatjuk, csak sejtethetjük. Mert a javaslatnak azzal az indokolással való elutasítása, hogy a Kormány egy új adónem behozatalának felelősségét a mai viszonyok között nem vállalhatja: igazi és elfogadható okot nem képezhet az én gondolatom szerint... Mégis hisszük, hogy az idő mindent megérlel, a mi életre való. A szükség ellenállhatatlanul ott zörget, nemcsak az egyház, de az állam kapuján is. Egy nemzet kulturális életéről van szó, melynek megmentése és fejlesztése nemcsak szent kötelessége, de a legsúlyosabb felelőssége az állam vezetőinek. Vagy elkövetkezik az államosítás, mint ezidőszerint elviselhetetlen teher, vagy nem; de addig is az állam jól felfogott érdeke, elfogadható módot és segítséget nyújtani az iskolafenntartóknak, míg a teherbíró képesség össze nem törik.

Valljuk meg: a felekezetek érdeke is iskoláik megmentése; s azok a legvégsőig menő áldozatot is megfoglalják hozni értük. Azonban a történelmi egyházak megkívánhatják nemcsak szerzett jogaik tiszteletbentartását, hanem az államhatalom részéről történő olyan megsegítést, mely a terhek viselését arányossá teszi a haza minden polgárára. Mert az iskolák fenntartása elsősorban állami feladat.

A mi iskoláink statisztikai adatait illeti, a 74.514 lélekszámú 50 egyházunkból 45 tart fenn, az összes tanköteleseket befogadó isko-

lát; három pedig csak részben befogadó iskolát. Kettőben: Egerben és Andornakon nincs iskola. Az iskolák mindenütt hat osztályúak, kivéven Miskolcot, ahol a különböző középfokú iskolák mellett, egy fiúiskola kivételével, mind négyosztályú, = 8 iskola.

Az iskolák és tanerők száma: 115; 87 férfi és 28 női tanerő. Iskolaépületek száma 81. 115 tanterem felszerelése közül teljes a felszerelése 27-ben, hiányos 85-ben. Tanítói lakás 95 van.

A ref. vallású tankötelesek száma 4371 fiú és 4350 leány, összesen 8721. 3%-al több, mint tavaly. Ezek közül iskoláinkba járt 6654, 76; 2%. Más felekezetibe csak 44; 0,5%; míg államiba és községibe (Miskolc és Diósgyőr) 2023, 23%. Viszont hozzánk járt más felekezetű 399, a tankötelesek 4,8 %-a.

Az egyes iskolákban 60-on aluli a létszám 65-ben (52%), 80-on felül 36-ban (31,3%), ami nagyon sok. 100-on felül vannak a tanulók 5 helyen: Tiszakeszin 2-ben, Átányon 1, Noszvajon 1 és Tiszavalkon. Év végéig egy pár kivételével mind jártak a tankötelesek. Felmentés összesen 9 gyermeknek adatott. Ez azonban téves adat, mert magában Noszvajon 16 tuberkulotikus mentetett fel, illetve tiltatott ki az iskolából.

Konfirmált 1115 (m. év 1004), a 14 éves korban pedig 422. A nem ref. iskolába járó gyermekek vallásoktatására Miskolc 2400 P-t fordított saját pénztárából, Diósgyőrben pedig az állam adott 2098 P-t, Eger 308, Poroszló 100 P-t fordított e célra.

A mindennapi iskolamulasztás 1000 félnappal csökkent az előző évihez. Igazolt mulasztás volt 74.117, igazolatlan 13.840, összesen 87.957. Még mindig nagyon sok.

Az ismétlő iskolakötelesek száma 2759. Az előző évi 2081-el szemben, ami 24% emelkedés; az 1931/32 évihez képest pedig 45%. De ez az emelkedés csak a háborús évek utáni szaporodás. Az ismétlősök közül saját iskoláinkba járt 1535, másjellegetű, gazdaságiba 1224. Tehát közel fele. Iskolakerülőnek egy sincs kimutatva, ami alig lehetséges, az ismert viszonyok között. Vagyis, míg a múlt évben 4527 volt a mulasztott félnapok száma, addig az 1933—34. isk. évben 7352; vagyis 61,5% különbözet.

A református népoktatásra összesen 92.539 P-t adtak ki az egyházak készpénzben (37,9 %). Az államszegély 147.543 P. (60,3%), a községek segélye 4584 P (1,8 %). Ismétlem, itt csak készpénzbeli hozzájárulásról van szó. A 92.539 P-ön felül van a termény, a föld és egyéb járandóság értéke, mint személyi fizetés. Ennek pontos összegét legnagyobb sajnálatomra nem tudom közölni, mert az adatszolgáltató iskolalátogatóság egyik járásból nem küldött adatot. De ez egy járás adathiánya nélkül is tekintélyes összeg az iskolák fenntartására fordított összeg. Ha a földek hasznóértékét csak egy mm. búzára s ezt 14 P-re értékeljük, a rozst, árpát hasonlóan a maga értéke szerint, úgy a készpénzen kívül még mindig igen tekintélyes összeggel járulnak az egyházak az iskolafenntartáshoz. Mert ez öt járásban, 293,5 kat. hold föld 193 mm. búza, 857 mm. rozs és 32 öl fa értékét kapják a pénzfizetés mellett.

Tanítói fizetési hátralék van 29.022 P, nyugdíjintézeti járulék hátralék 60.929 P, szintén az öt járásból. Nagy summák, amiknek kifizetése aggodalmas gondot okoz.

Az iskolák belső képe általában megnyugtató; de a múlt évi eredményhez némi hanyatlás észlelhető. Kevesebb a kiváló és több az elégséges iskola, sőt a gyenge. A tanítóóság nagy része azonban hivatásnak tartja a maga foglalkozását és nem robot munkának. Vannak iskoláink, és nem is kevés számmal, ahol intenzív munka folyik nemcsak a tanításban, az ismeretközlésben, hanem a vallás-erkölcsi nevelésben. A nevelői munka, a kor szelleméhez alkalmazkodva, lelki hatások és eredmények kiváltására törekszik. Az egyént, az embert és annak lelkét akarja megragadni, hogy belőle öntudatos egyéniséget neveljen, hogy ne gép, a tömeg alkotó része legyen, hanem az egyháznak, a nemzetnek hasznos tagja. Ezt az elvet megértve, tanítóink nagy része valóban így fogja fel és így is gyakorolja hivatását. Ezek minden elismerést megérdemelnek. Sajnos, vannak egy néhányan, akik még robot munkát sem végeznek, mert iskolájukban alig van valami eredmény. Alig elégségesek, mint az iskolalátogatóság megjegyzi. Diósgyőrben elégtelen minősítést kapott dr. Novyné, Dósa Irma iskolája. Miután az illető tanítónő, a lelkész értesítése szerint, dec. 31-iki hatállyal már le is mondott állásáról s addig is helyettes végzi a tanítást: nincs szükség a további eljárásra. Mint tényleges helyzetet azonban meg kellett említenem a közgyűlésnek, tudomásul vételre.

Egyébként e helyen is kifogásolnom kell egyes iskolalátogató uraknak a bírálatnál történt olyan megjegyzéseit: „kivételesen elégségest adtunk“. Csak jóakarattal minősítettük“, Nem akartuk lejjebb minősíteni, pedig kiváló helyett csak jót érdemel“ stb. Csak a tényleges adottságot lehet és szabad figyelembe venni, kivévn a betegség esetét.

Legtöbb kiváló iskola van a miskolci, a mezőcsáti járásban, a legkevesebb, illetve a legtöbb gyenge a hegyközi járásban. Kiváló iskola van 47, jeles 36, jó 17, 13 elégséges vagy alig elégséges, egy elégtelen, s egy osztályzatlan maradt, a tanító betegsége miatt.

Az iskolák minősítését az alábbi kimutatásban közlöm.

Kiváló iskolák: Miskolcon: Péter József, Nagy János, v. Littkey György, Molnár Béla, Rácz Árpád, Szabóné Cukrász Margit, Ruttkay Berta, Tarpay Zsuzsanna, Barcsa Klára, Barna Aladár iskolája, Hejőcsabán: Tokaji N. Kálmáné, Cserépfalun Mizserné Pósa Erzsébeté, Mizser Lajosé, Battáné Aulinger Erzsébeté, Sályban Barsi Lajosé, Barsiné Kiss Erzsébeté, Kisgyőrben Csorba Jánosé, Sarkadi N. Lajosé, Győr Istváné; Vattán Horváth Lajosé; Mezőcsáton Kiss Ferencé, Lovász Pálé, Ács Sándoré, Gál Ilonáé, Tóth Erzsébeté; Tiszakeszin Hajdu Zoltáné; Tiszatarjánban Molnár Györgyé; Tiszapalkonyán Soós Dezsőé; Tiszaszederkényben Keresztes Jenőé, Dobos Sándoré; Poroszlón Jakab Imrée, Piacsek Saroltáé, Gaál Idáé; Tiszánánán Trencsényi Pálé; Alsózsoltán Szabó Andrásé, Skultéthly Edéé; Ládházán Balogh Jánosé; Berecz Pálé; Ónodon Vattay Máriaé; Bócsón Lajos Istváné; Várhegyi Lajosé; Mezőkeresztesen Szabó G. Lászlóé; Arok-

tón Kiss Alberté; Tiszadorogmán Örvendy Istváné; Kistokajban Vitályos Jánosé, Pósa Joláné. Sajókeresztúron: Fövenyessyé.

Jeles min. iskolák: Szírmán Ihasz Károlyé; Diósgyőrben Palcsó Sándoré, Varga Lajosé; Noszvajon Szabóné Tar Vilmaé, Horváth Lászlóé; Bükkzsércen Várady Sándoré; Cserépfalun Batta Józsefé; Geszten Becser Annáé; Nemesbikken Dr. Gyenesné Kernács Ilonáé; Hejőbábán Zádori Bertalané; Tiszakesziben Székely Attilaé, Váry Eleméré; Tiszatarjánban Szabó Istváné; Tiszapalkonyán Szabó Emiliáé; Igricziben Szekeres Ilonáé; Hejőszalontán Tóth Ferencé; Emődön Szalay Lászlóé; Mezőnyéken Hörömpő Joláné; Mályiban Járdánházy Józsefé; Onodon Tóth Miklósaé; Böcsön Somody Józsefé, Anderkó Sándoré; Alsózsoltán Klumeckiné Baksa Ilonáé; Tizsanánán Janó Idaé, Átányon Thurzó Sándoré; Mezőkeresztesen Nagy Károlyé, Nagy Dezsőé, Kaszonyi Ilonáé, Nagyné Román Magdaé; Mező-nagymihályon Jaksi Lajosé, Hamvay Jánosé; Ároktón Zsados Antalé; Tiszadorogmán Örvendiné Tomán Eszteré. Egerlövön F. Kiss Erzsébeté és Molnár Lajosé.

Jó minősítésűek. Geszten Zarándy Bertalané; Tibolddarócon Farkas Sándoré; Bükkaranyoson Bónis Imrée; Nemesbikken Ragályi Dezsőé; Tiszaoszláron Kuik Györgyé; Igriciben Tóman Józsefé; Hejőpapin Asztalosné Domonkos Saroltaé; Emődön Sütő Károlyé; Böcsön Szilágyi Benőé; Poroszlón Arany Gézaé; Újlőrincfalván Lakatos Istváné; Átányon Csik Mihályé; Veres Jenőé; Hevesen Gyanó Józsefé; Felsőábrányban Tankó Istváné; Gelejen Nagy Zoltáné; Kolumbán Lidiáé; Tiszavalkon Marosi Ferencé.

Elégséges minősítésűek: Szírmán Németh Béláé; Bükkzsércen Czégény Péteré; Cserépfalun Kállay Gyuláé; Bükkaranyoson Tóth Béláé; Harsányban Kalóz Istváné; Soós Ferencé; Mezőcsáton Orosz Béláé, Skulthéty Lászlóé; Poroszlón Csala Imre ht.; Tizsanánán Szabó Ferencé; Átányon Mészáros Istváné; Makláron Molnár Lajosé; Egerlövön Mogyorósy Lajosé.

Élégtelen: dr. Novyné Dósa Irmáé.

Az iskolalátogatók jelentése szerint több helyt hiányzik a kézimunkatanítás; mégpedig a többtanítós iskolákban, mint Átányon és Tizsanánán. Ahol nincs tanítónő, talán felkérendők volnának a tanítók feleségei, hogy valami szerény díjazás mellett vállalnák el a kézimunkatanítást; Néprajzi, háziipari s még gazdasági szempontból is kívánatos volna ez; azonkívül, hogy a szépízlést és a kézi ügyességet is fejleszti. Egyes helyeken szinte megcsodálni való szép munkák vannak, mint Miskolcon, Poroszlón, Kisgyőrben, hol férfi tanerő tanítja, sok hozzáértéssel.

Tiszavalk már néhány év óta utasítva volt új tanítói állás megszervezésére, a növendékek 100-on felüli létszáma miatt. Egy évig volt is helyettes beállítva. Most az egyház vezetősége, felsőbb utasítás folytán, meg is szervezte a második tanítói állást s tudomásom szerint — egyelőre helyettes tanítóval már be is töltötte azt, (szept. végén).

Mint jóleső tényt jelentem, hogy az iskolai épületek Átányon rendbehozattak. A felügyelő lelkész szorgalmazása s a presbitérium

jóindulata lehetővé tették, nagyobb tatarozással használhatóvá tenni az iskolákat, amiknek tarthatatlan állapota miatt, nemcsak az iskolalátogatásnak, hanem a tanfelügyelőségnek is annyi jogos panasza volt.

Noszvajon továbbra is szomorú képe van az iskoláknak. Mindkét iskola teljesen rozoga, sőt az egyik összedülő állapotban van. Tudomásom szerint a használhatatlanságot, sőt életveszélyes voltát a vármegyei hatóság is megállapította. Építkezni pedig a noszvaji egyháznak, közismert nagy adóssága és szegénysége miatt, mostanában lehetetlen. Nincs más kiút, mint egy nagyobb államsegély kieszközlése s ehhez az egyházmegye segítségével. Új épület emelése nemcsak az életveszélyesség miatt szükséges, hanem azért is, mert mindkét iskola túlszűfolt; 184 iskolabajáró tanköteles van, s ezeken kívül 16 tanköteles az idén is ki van tiltva, tuberkulózisa miatt, kikkel a létszám 200.

Andornak belső állapotáról terjeszt elő szomorú képet az iskolalátogatóság. A 17 ref. tanköteles állami iskolába jár s hetenként egyszer részesülnének vallásoktatásban a ny. tanító által, de annak semmi látható eredménye nincs. Sürgős beavatkozásra van szükség, a vallásos nevelés érdekében, hogy a felnőttjeiben már vallás és hit iránti közöny miatt elveszettnek látszó egyház fiatalabb nemzedéke mentessék meg.

Kifogásolják iskolalátogatók, hogy több helyen még ma sem vezették be a tanítói értekezleteket, ahol vannak is — az egy Miskolcot kivéve — nem az a tárgya, aminek lenni kellene. Ezek az értekezletek, főleg többtanítós iskolákban mellőzhetetlenek, az egyöntetű vezetés, haladás, önképzés szempontjából. A szép éneklés, az énekelmélet tanítása az osztott iskolákban szintén sok kívánnivalót hagy fenn.

Az Egyetemes Konvent régi szükségét pótolta, mikor az eddigi, kerületi széttagoltságot megszünteti és az Egyházi Törvények rendelkezéseinek figyelembevételével elkészítette az egységes Népiskolai Szervezet és Szolgálati Pragmatika tervezetét, mely az egész népiskolai szervezetet, iskolák fenntartását, a tanítók szolgálati kötelezettségét, fizetését, a felsőbb hatóságok jogkörét magában foglalja. Mielőtt ez a nagyon fontos rendelet életbelépne, az egyházkerületeknek kell megtenni észrevételeiket ez év november hó végéig. Ugyancsak az egységesítés tervét szolgálja s a határozottabb református öntudatanevelést kívánja elősegíteni azzal a másik rendelkezéssel, hogy az elfogadott állami tanterv mellé életbelépteti a póttantervet s annak végrehajtási utasítását. Ebben a tekintetben eddig nagyon sok volt a panasz, ép úgy, mint a tankönyvek drágasága miatt. Nem én mondom, hanem a legilletékesebb helyen, a Konventen hangzott el a bírálat „a tiszántúli egyházkerület kifogásolja a tankönyvek szellemét. A róm. katolikusoknál még az ABC is katolikus, — nálunk pedig még a vallástan sem elég református.” Valóban így van!

Amidőn jelentésem tudomásulvételét tisztelettel kérem, van szerencsém javaslataimat is beterjeszteni.

1. Méltóztassék utasítani úgy a lelkész, mint a tanító urakat, hogy a statisztikai adatokat az iskolalátogatóság kimenetele előtt a leglelküismeretesebben készítsék elő.

2. Az Egyetemes Konvent rendelkezése alapján felhívandók és felelősség mellett figyelmeztetendők az egyházak, illetve a beíratási díjakat szedő tanítók és igazgatók, hogy a tanítói internátusi alap járulékát mindjárt a beszédés után, de még szeptember hóban mulhatalatlanul küldjék be; egyelőre az internátusi alapba, míg a V. K. Min. teljesítené a Konvent azon kérelmét, hogy az egyházkerületek maguk kezelhessék és használhassák fel céljának megfelelően.

3. Iskolalátogatók ellenőrizték és jelentsék, hogy a havi tanítói értekezletek hol tartattak meg, s mik voltak az önképzést és ismeretet szolgáltató tárgyak.

4. A nőtanítók mindenütt köteleztessenek a kézimunka díjtalan tanítására; ott pedig ahol nincs tanítónő, kérje fel az iskola fenntartó a tanító feleségét e munka végzésére, az egyház helyzetéhez mért szerény díjazással.

5. Noszvaj utasítandó, hogy az iskolaépítésre és harmadik tanítói állás megszervezésére, illetve építkezési államsegély kieszközlésére, tegye meg a sürgős lépéseket az egyházmegye támogatásával.

6. A maklári lelkészt és presbiteriumot méltóztassék utasítani, hogy Andornakon sürgősen és felelősség mellett gondoskodjanak a vallástanításról és az ifjúság lelki gondozásáról.

7. A részletes tananyagbeosztásokat a jövő iskolai évre a Konvent által kiadott póttanterv és utasítás alapján még a nyári szünidőben készítsék el a tanítók és legkésőbb szeptember elsején küldjék be részletesen kidolgozva nyomtatványon.

8. Az iskolai könyvtárak hiányai, a beíratási díjak terhére a viszonyokhoz képest pótlandók; iskolalátogatók pedig tekintsék meg a könyvtárak állapotát és leltárát.

9. Méltóztassék az egyházmegyének elismerését és köszönetét nyilvánítani Egerben: Papp Rózsi, Papp Sárika, Bujdosó Margit, Vatay Mária okl. tanítónőknek, akik az elemi iskolákban a vallástanításban és a vasárnapi iskola vezetésében, egyházuk iránti szeretetből nagy buzgósággal segítettek.

10. Kiss Ferenc mezőcsáti tanítót 38 éve kiváló eredménnyel működik, méltóztassék az egyházmegyei közgyűlésnek, igazgató címmel való kitüntetésre ajánlani a Főtiszt. Püspök úrnak.

11. Teljes szigorúsággal méltóztassék felhívni és utasítani az elégséges minősítésű tanítókat, de főként Cégény Péter bükkzsérci, Tóth Béla bükkaranyosi, Soós Ferenc harsányi, Skultéti László mezőcsáti, Kállay Gyula cserépfalusi és Molnár Géza maklári tanítókat kötelességüknek teljesítésére és mulasztásaik következményére.

Jelentésem elfogadását kérve vagyok Poroszlón, 1934 október 18. A nagytiszteletű e. m. Közgyűlésnek kiváló tisztelettel kész szolgálja: *Gaál Ferenc*, e. m. tanügyi biz. elnök.

Közgyűlésünk a felolvasott jelentést megköszöni s összes javaslatait határozati erőre emeli. (G. F.)

13. Olvastuk a Tanügyi Bizottság következő jegyzőkönyvét:

„JEGYZŐKÖNYV

Felvétetett Miskolcon, 1934 október hó 23-án az egyházmegyei tanügyi bizottság rendes őszi közgyűlésén.

Jelen vannak: Gaál Ferenc lelkész, tanügyi bizottsági elnök, Dr. Pápay István, Kiss Elek, Molnár Béla, Benke József, Tóth Sándor, Román Ernő lelkészek, Trencsényi Pál, vitéz Littkey György, Péter József, Tokaji N. Kálmán, Mizser Lajos, Járdánházy József tanítók, Balogh János biz. jegyző.

1. Elnök bibliaolvasás és imádkozás után szívesen üdvözi a megjelent tagokat s a gyűlést megnyitja.

2. Bizottsági jegyző mandátuma még a múlt évben lejárt, de elnök nem jelenhetvén meg akkor a gyűlésen: a választás elmaradt.

Bizottság egyhangúlag ismét Balogh Jánost választja meg jegyzőjéül a hátralevő két évre.

3. Tárgyaltatván a tanügyi bizottság elnökének az egyházmegyére benyújtandó jelentése és javaslatai, Bizottság a javaslatokat teljes egészükben magáévá teszi s határozattá emelésre, az e. m. közgyűlés elé terjeszti.

4. A tanügyi b. elnök jelentése alapján, Bizottság még a következő határozatokat hozza és terjeszti e. m. közgyűlés elé elfogadásra:

a) az iskolalátogatók, az iskolák minősítését, szigorúan a szabályrendelet alapján, a tényleges állapotnak megfelelően ejtsék meg.

b) a ref. tankötelesek létszáma a legtöbb statisztikában hibás, a más jellegű iskolákba járó tankötelesekkel való összegezésben, utasítja az iskolalátogatókat ennek elkerülésére, az adatoknak a bejegyzés előtt történő felülvizsgálására.

c) a gyengén elégséges minősítést kapott tanítókat ne csak intse az e. m. közgyűlés, hanem figyelmeztesse, hogy ha a jövő évben is hasonló eredménytelenséget mutatnak fel, kénytelen lesz az egyházmegye végelbánás és nyugdíjazás alá javasolni. A tanügyi biz. elnököt pedig felkéri — egy korábbi egyházmegyei határozathoz képest — hogy ezeket a gyenge és az elégséges iskolákat meglátogatni és a tanítókat munkájukban buzdítani és ellenőrizni szíveskedjék.

5. Az újabb kiadású Ligárt M.-féle olvasókönyv hiányait tárgyalva, tanügyi bizottság megdöbbenéssel állapítja meg, hogy nem elég református szellemű, sőt szintelen irányú. Kihagyatott belőle a református Bocskay, Bethlen G. és más protestáns nagyjainkról és a reformátorokról szóló ismertetés. Bizottságunk nemcsak szomorúan állapítja meg ezt az átértékelést, hanem kéri, kívánja, hogyha nem lehetséges a forgalomból való kivonása, akkor a legközelebbi kiadás teljesen kálvinista szellemben és tartalommal dolgoztassék át.

6. A tankönyvek drágaságának kérdését is felszínen kívánja tartani Bizottságunk, mindaddig, míg ez a kérdés közmegegyezésre oldatik meg az Egyetemes Konvent által.
7. Bizottságunk fájdalommal és felekezeti önérzetünket sértő szomorúsággal látja, hogy az állami iskolákban használt tankönyvek nagy része r. kath. szellemben, sőt ennek az egyháznak célját szolgáló módon vannak szerkesztve: Nemcsak tiltakozunk ez ellen, hanem Egyházkerületünk és az Egyetemes Konvent útján megkerestetni és felkéretni kívánja a Vallás- és Közokt. Miniszter urat, hogy ezeket a tankönyveket ne engedélyezze a használatra, mert az állami iskoláknak semmilyen irányban sem lehet felekezeti jellege és többi egyház tagjai hitbeli érzékenységét méltán sértheti ez az egyoldalú elbírás.
- Kelt, mint fent.

Balog János
tan. biz. jegyző

Gaál Ferenc
tan. biz. elnök.

Egyházmegyei közgyűlésünk a tanügyi bizottság előterjesztését és javaslatait magáévé teszi s azokat az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti elfogadás és további eljárás céljából.

(G. F.)

14. A tanügyi tárgyalások során alapos vita tárgyát képezte, Balogh János előadásában, az egyházi tanítók állampénztárból való fizetésügye, az erre vonatkozó miniszteri rendelet alapján. A vitában különösen résztvettek; Gaál Ferenc, dr. Enyedv Andor, Komjáthy József.

Közgyűlésünk egyhangulag elrendeli, hogy az 1935-ik esztendőben minden egyházközségünk, amelyikben a tanítóknak készpénz javadalma van, köteles kérni a szükséges kimutatásokkal felszerelve, tanítóinak az állampénztár útján való fizetését. Tudomásul vette helyeslőleg, hogy idáig 20 egyházközség így járt el.

(B. I.)

15. Az egyöntetű eljárás céljából

egyházmegyei közgyűlés elrendeli, hogy tanítóválasztásoknál az E. T. V. tc. 23-ik §-át be kell tartani. (N. B.)

16. Belmissziói előadó felolvassa következő jelentését:

„Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Ha csupán a jelentésekből akarnánk megállapítani egyházmegyéink gyülekezeteinek belmissziói életét s munkásságát, az feltétlenül a haladás képét mutatja, mert hiszen haladásnak, sőt a belmisszió elvi győzelmének a jele az is, hogy most először, minden egyház adott jelentést, sőt a kérdőívek minden pontjára legtöbb helyről igenlő válasz érkezett. S ha pár évvel ezelőtt még a jelentések meg-

készítésénél azt kellett számba venni, hogy hol milyen munkák folynak, melyik gyülekezetnek van pl. ifjúsági munkája, vagy hol vezetnek vasárnapi iskolát, — most fordítva, már azt nézzük hol nincs s rövidesen eljutunk oda, hogy semmi dolgot nem fog adni a jelentés összeállítása, egyszerűen megállapítjuk, hogy mindenütt minden munka folyik, tehát semmi kívánni valót nem fogunk találni. Azonban ez a nagy egyöntetőség nem tud elölteni azzal az örömmel, ami természetes volna, természetesnek kellene lenni, mert valahogy mi magunk is érezzük, hogy a hivatalból, külső kötelességszerűen végzett munka nem elég, az élet mind többet kíván, nem lehet lelki munkát sablon szerint végezni, de égő szívekre, minden áldozatot meghozni kész felelőség érzetre van szükség.

Habár megállapítható, hogy elmúlt már az az idő, amikor a bm. jogosságát és szükségességét kell vitatni, nincsenek már belmisszió ellenes lelkészek, — mégis magának a jelentésnek az elkészítése is azt mutatja, hogy sokan nincsenek tisztában ennek a munkának a lényegével s ha valamennyire is helyes képet akarnánk alkotni gyülekezeteink missziói életéről, több gond kívántatnék a jelentések összeállításánál, több őszinteség és lelkiismeretesség. Még mindig vannak nagy ellentmondások, lehetetlen, csak úgy odadobott számadatok. Vagy pl. erre a kérdésre: hányan? az egri egyház azt feleli: „többen“ és „az összes“. Nem tudunk örülni, mikor fel van sorolva egy csomó különféle egyesület, amelyek csak névleg vannak, mint pl. a Kálvin Szövetségek, s munkájukról semmi említés nincs. S nem lehet a misszió munka végzését a presbitérium vagy a nép tetszésétől vagy nem tetszésétől függővé tenni, kik elégnék tartják a vasárnapi templomba menetelt, — ha mennének, — mint régen. Mesterséges szépítése a dolognak, mikor biblia-körnek nyilvánítjuk a vall. estét vagy az ifjúságnak esetenként tartott biblia magyarázatot. Különbség van a missziós munkát végző lélek közt, ha csupán az a cél, hogy a templomhoz szoktassuk híveinket, vagy ezen is túl, lelkek mentésére, Krisztushoz való vezetésére törekszünk általa. Ebből a szempontból tekintve annak a munkának, amit belmisszió név alatt foglalnunk össze, önmagát kell feleslegessé tenni, ezáltal, hogy az egyház válik missziói szervvé, a rajta kívül álló lelkek megnyerésének érdekében. Ehez azonban egy új reformációra van szükség, amely elvégzi, megoldja az egyháztagság rendezetlen, de mind jobban égető kérdését. Pedig az eredményes munkának sőt állítom, hogy egyházunk növekedésének, fennmaradásának ez egyik legfontosabb feltétele. Egy igen nagy tömeg levált egyházunk testéről, amely semmi közösséget nem érez s nem is akar érezni vele s a közömbössége mindinkább ellenséges érzületté változik át. S ez a tömeg olyan homokzsák, — mely akadályoz, sőt megakadályoz az emelkedésben. Ne áltassuk magunkat az arra, hogy a viszonyok javulásával majd visszatérnek. Számot kellene vetni már egyszer azzal, kik vagyunk s ki van velünk, s ki ellenünk? Komoly egyházi fegyelem elsősorban magunkkal szemben, — egyháztagsági feltétel, — új egyházi közösség szervezése. S akkor határozottabb feleletet tudnánk adni arra a kérdésre is, hogy mit végzett a presbitérium, mint missziói bizottság?!

Bizony legtöbb helyen semmit. Legfeljebb meghallgatta a lelkész tervét, vagy bejelentését. S mivel törvény írja elő, — ha pénzt nem kért rá a lelkész, — helyeselte is. Jóakarátulag támogatta. értsd: jóakarátulag elnézte.

Isten Lelkétől indított önkéntes munkatársak bizony nem igen vannak. Hivatalból legfeljebb a tanítók. Törvény kötelezi vasárnapi iskola vezetését, tehát tartanak vasárnapi iskolát. Miskolc, Hejőcsaba, Diósgyőr kivételével minden tanító tanítványaival. Legtöbb esetben statisztikai adatnak jó, de értéke...? A vas. iskola több, mint aranymondások és bibliai történetek betanítása. Erre a munkára kell önkéntes munkásokat nevelni pl. a leány, vagy ifj. egyeslet által. A gyermek lélek legjobban megérti a Krisztust s az igazi vasárnapi iskolából egyenesen his misszionáriusoknak kell kikerülni pogány szüleik számára. Az adakozás gyakorlását illetőleg hadd mutassunk rá ismét arra a nagy tévedésre, hogy az adakozás gyakorlása azért ajánlatná, hogy pénzt gyűjtsünk valamely célra, — távolról sem, hanem igenis azért, mert az adakozás nevelő eszköz. Az adakozó lélek növekedését szolgálja annak gyakorlása. Tehát nem cél, hanem eszköz, — ugyanúgy, mint a felnőttek adakozása.

A konfirmációi oktatás nem fejlődött. Mindössze 4 gyűl. van, ahol 14 éves korúak konfirmáltak. (Hejőcsaba, Poroszló, Tiszaozlár, Diósgyőr és Papi.) A többi helyen 12 évesek. Tanítási idő átlag a nyári vizsga előtti két hónap. Vizsga ideje június vége. Használt káték a legkülönbözőbbek. Leggyakoribb az Enyedy-féle káté és a régi kerületi katechizmus. Emléklül újtestamentumot kapnak, holott inkább az oktatás előtt kellene kapniok, hogy ez lenne a tankönyv. A magam szerény véleménye, de teljes meggyőződésem, hogy a jelenlegi konfirmáció alig több a semminél. Az egyháztagság reménybeli rendezésével itt is gyökeres változásra van szükség.

Ifjúsági munkáról majd minden egyház említést tesz. (Tvalk, Tiszapalkonya, Ónod, Noszvaj, Heves kivételével.) Persze itt is kérdés, elég-e, ha pl. ismétlő vagy gazdasági iskolában vallást tanít a lelkész, vagy leventéknek időnként bibliai magyarázatot tart. Egyesületekbe szervezve fiúk 20 helyen, leányok 27 helyen vannak. Nem szabad elcsüggedni, ha azt tapasztaljuk, hogy a fiúkkal nehéz bánni, nehéz őket összetartani. Valóban nehéz, ha azt nézzük, hogy minél többen legyenek s azon kezdjük, hogy tisztikart alakítunk. De ha megérzik, hogy az ifj. vezető barátjuk akar lenni, aki megérti őket, igen sok áldott tapasztalást tehetünk ezzel a munkával kapcsolatban. Nem baj, ha kevesen vannak, sőt ha kettő, vagy csak egy fiúval kezdjük is s minden évben csak eggyel szaporodnak, már eredmény. Ha a konfirmáció nem „kiállás” lesz, amikor szélnek eresztjük a 12 éves gyermekeket, de minél inkább kitoljuk a korhatárt, s minél több szeretettel végezzük a munkát, annál könnyebb lesz az ifjúsági munka mint a konf. természetes folytatása. A bálók rendezését teljesen ki kell kapcsolni, mégha a meglevő egyesület felborulna is. Mert nem az egyesület a fontos, hanem a lelkek megnyerése az ifjúság legfőbb barátja, a Jézus számára. Bálók jövedelméből élő ifj. egyeslet minden, csak nem keresztyén. Inkább egyáltalában ne is alakítsuk meg ilyen áron.

Vallásos esték minden gyülekezetben tartatnak. Házi istentisztelet visszafejlődést mutat. Talán sokan annak a lehetetlen és abszurd megállapításnak a hatása alatt hagyták el, hogy elszoktatja a templomtól a népet. Sajnos, ez megtörtént már régen s bizonyosan nem a házi istentisztelet folytán. Annyira komolytalan megállapítás ez, hogy cáfolni sem érdemes. Akik mondják sem hiszik. Nekünk igenis utána kell menni szétszóródott nyájunknak, eltévedt juhainknak. Míg az ólálkodó farkasok zsákmányává nem lesznek.

Otthagyni az egy igazat és megkeresni az eltévedtet. Nem elég várni és hívogatni híveinket, de utánuk kell menni. A családlátogatás elsőrendű missziói munka. Sokan felismerhetnék ennek nagyfontosságát. A tömegmunka helyett az egyenkénti, egyéni lelki munkára kell áttérni.

Némi fejlődést mutat a bibliaköri munka. Bár — mint már említettem — sok helyen az ifjúsággal való foglalkozást, egy-egy bibliamagyarázat tartását elkönnyvelték úgyis, mint bibliaköri munkát. Határozott bibliaköri munkát mindössze 10 egyházban tudtam megállapítani.

Iratterjesztés alig több a semminél. Az, hogy néhány helyen új házások vagy a megkonfirmáltak bibliát kapnak, vagy kolportőr árúsít a gyülekezetben, nem iratterjesztés. De itt nem mi vagyunk a hibások. Újra és újra ismételjük: nincsenek alkalmas traktátusaink. Nincsen néplapunk. Az egyházak legtöbb helyen felvettek bizonyos összeget iratterjesztésre, de hogy használják fel ezt? Kérő, sürgető szavunk nem jut el a konventig, hogy gondoskodjanak egy alkalmas néplapról, traktátusokról. Mennyire megelőznek itt pl. a babtisták. Mennyi olcsó, eleven, építő irataik vannak. Még jó, hogy a mi híveink közt is nagyon kelendők. Lehetetlen, hogy nálunk erre ne volna pénz. És a legnagyobb keserűséggel kell megállapítani, hogy a zoltárok lehetetlen drágaságán nem változtatnak. A tankönyv árát már leszállították — miniszteri intézkedésre, úgylátszik ebben a kérdésben is a miniszterhez kellene fordulni. Szégyeljük híveink előtt, mikor ki kell mondani, hogy 1'80 a zoltár. Kérő szavunk évek óta pusztába hiáltott szó. A Mammon nem engedi ezt a kérdést megoldani.

Egyesületek nagyon szép számmal vannak. Legtöbbel dicsekedhetik Eger, sajnos, hogy munkásságukról semmit sem tudunk. Legtöbb leányegyesület, ifjúsági egyesület, 5 helyen nőegylet, a szeretetmunkák gyakorlására, 15 egyház említést tesz Kálvin szövetségéről. Cserkészmunka Miskolc, Csaba és Poroszlón volt, Bethánia fiókegylet Miskolcon, Csabán, Atányon és Poroszlón. Utóbbi helyen nem áll a presb. felügyelete alatt.

Jelentősebb egyetemes mozgalmak nem voltak. Az O. R. Sz. munkáját adományokkal országos viszonylatban is legjobban támogatta egyházmegyénk gyülekezetei, dacára a csapásos esztendőnek. Külön a hejőpapi árvaházak részére áldoztak különösen a tiszaszerderkényi, mezőnagymihályi, felsőábrányi, ónodi, mezőcsáti, tiszaszerlári, hejőcsabai, ládháza-mezőnyéki, szirmai, nemesbikki, stb. hívek. Hála és köszönet érte.

Külmissziói munka vall. estéken és egy-egy alkalmi predikáció által ismertetett. E célra juttatott összeg: 334'78 P.

Szeretetmunkák iskolás gyermekek könyvszegélyezésében és alkalmi szegény segélyezésekben nyilvánultak. Rendszeres szegénygondozást végzett Miskolc, Diósgyőrvasgyár, Hejőcsaba. Példájuk, sajnos, nem ösztönöz. Pedig ha valamikor, úgy most van szükség, hogy egyházunk megmutassa, hogy nemcsak szája van, de karja is, mellyel tud adni, segíteni, felemelni. Nem elég az, ha a község segélyez, hiszen nem az a fontos, hogy azt a segélyt megkapják, de hogy az egyház adja. Költségvetés szerint nincs erre pénz, de az ötezer megvendéglésének csodáját az Ur ma is megtudja tenni. A mások segítése, a könyörülő szeretet gyakorlása különben sohasem a zsebek, de a szívek dolga. Nemcsak a hit gyümölcse ez, de a lélek növekedésének eszköze is.

A hitélet legjobb tükré a templomjárás, úrvacsorázás, perselyadakozás volna. Sajnos erre a kérdésre olyan lehetetlen adatokat kaptam, hogy még hozzávetőleg sem tudok képet alkotni. Már más-szor is szóvá tettük, hogy lehetetlen dolog az, hogy pl. a perselypénzt, aminek a számadási naplóban is szerepelni kell, csak kb. jelentik be.

Szektákkal egy gyülekezetnek sincs baja. Nem okoz gondot. Legalább is a jelentések szerint nem. A valóságban másképpen van. Nagyon erősen dolgoznak. És eredményesen. Igaz, hogy nem igen szokták azt nekünk bejelenteni, hány hívünket fordítanak el az egyháztól s nyernek meg maguknak. A struccpolitika semmiesetre sem jó velük szemben. Igaz, hogy azt sem igen tudjuk nyilvántartani, milyen a veszteségünk a hitelenség miatt elfordult egyháztagjaink folytán. Csak akkor döbbenünk meg, ha leszállunk a katedráról, fellegvárainkról, kímegyünk parokhiánkából s nyitott szemmel szétnézünk nyájunk között. De nem kell erről beszélnem. Tudja jól ezt mindenki. Csak azt tudjuk-e mennyire vágyódnak a lelkek, milyen éhesek és szomjasak az evangélium után. Nem az egyház, nem a vallás, de Krisztus után. Mert Krisztus él, Krisztus hódít, Krisztus meggyőzi a világot. Akár velünk, akár nélkülünk s ha kell ellenünkre is.

Egyházközségek javaslatai közül figyelmet érdemel Felsőábrány javaslata, melyszerint szükségét látná, vagy a halódó Kálvin Szövetségnek egyházhatósági uton is akció képessé tételét, vagy e helyett belmissziói körök létesítését, illetve munkába állítását.

Heves szórványai gondozásának lehetővé tétele végett 300 P missziói segély utalását kéri.

Enekeskönyvek árának leszállítása, egyháztagság rendezése egyetemes óhaj és javaslat.

A diaszpóra misszió nagyon szomorú képet mutat. 104 szórványban 2121 lélek él. Az egy Hejőcsaba és Felsőábrány kivételével jóformán semmi, vagy csak nagyon kevés tétel az anyaegyházak részéről a szórványok érdekében. A legtöbb helyen még számba sincsennek véve. Ha bejönnek az anyaegyházközségbe, jó, ha nem, mi nem megyünk utánuk. Pedig 99 százalékban katolikus tengerben elszórt szigetek ezek, szabad prédái a mozgékonyabb

pápizmusnak és szektáknak. Csak akkor veszünk tudomást róluk, mikor egy-egy tanyáról bejönnek cselédemberek s ellenünk adott reverzállissal, mert hát amint mondják, azt sem tudják, hogy van-e református pap. Vagy mondjunk le teljesen a szórványainkról, vagy vegyük fel a gondjukat.

Legtöbb helyre pénz kellene, a pénzhány az akadály a munkának. Határozottan ellene mondom ennek a felfogásnak. Nem pénz, hanem a lélek az első kellék. Hiába volna pénz garmadával, ha nincs lélek, nem megy előre a dolog. Ahhoz a harchoz, amit nekünk kell folytatni lélek, lélek és lélek kell. Majd az terem pénzt. Nem a pénzhány miatt erőtlenedett meg egyházunk, hanem a lélekhány miatt. Legyen lélek, lesz pénz is, mindenre, sőt még a mi tisztességes megélhetésünkre is. Próbáljatok meg engem!, azt mondja az Úr!

Tiszteletteljes javaslataim a következők:

1. A zsolttárok árának leszállítása ismételten szorgalmaztassék a Konventnél.

2. Tekintettel arra, hogy népünk erkölcsi és anyagi nyomorúságának növeléséhez nagymértékben hozzájárulnak a korcsmák vásárnapi nyitvatartása, egyházmegyénk indítson erőteljes akciót, s keresse meg az összes kereszttyén egyházak vezetőségét, ez ügyben való egységes állásfoglalásra, hogy a korcsmák szombat estétől hétfőn reggelig zárvatartani kényszeríttessenek.

Tiszteletteljes jelentésem tudomásulvételét kérve, vagyok a Nagytiszteletű Belmissziói bizottságnak, Hejőpapin, 1934 október 22-én, alázatós szolgálja: *Benke József.*

Közgyűlésünk megköszöni a bensőbb életért égő jelentést, annak javaslatait magáévá teszi. (N. B.)

17. Eger előterjeszti ezeket:

„Az egri ref. egyházközség presbitériumában megalakulása óta helyet foglaltak evangélikus és unitárius testvéreink is. A kik mindenkor egyháztagnak tekintettek, akik ugyanazon jogokat élvezték, mint a reformátusok, de csakis azon esetben, ha az egyház közterheihez hozzájárultak. Az egyház közterheihez való hozzájárulás az evangélikusok és unitáriusok részéről mindig önkéntesen történt és bár ez a hozzájárulás pénztárkönyvileg az egyházi adóba könyveltetett el, de mégsem úgy kezeltetett, mint egyházi adó, amit világosan mutat az is, hogy amennyiben bármelyik evangélikus vagy unitárius az egyház terheihez hozzá nem járult, az rajta nem hajtott be. Most az evangélikusok Egerben külön gyűlést tartottak, amelyben kijelentették, hogy ők az egri ref. egyházközség kebelében akarnak megmaradni, csak azt kérik, hogy az eddigi gyakorlat minden tekintetben fenntartassék.

Miután az egyházmegyei gyűlés tavaszkor az erre vonatkozó szabályrendeletet mellőzte, kéri az egyházközség presbitériuma, hogy az I. t. c. 178. § t. pontja értelmében ezen kérelem a Nagyméltóságú és Főliszteleletű Konventhez felterjesztessék. Előzetesen a Főtiszteleletű és méltóságos Egyházkerülethez. Annál is inkább kéri ezt az egri ref. egyházközség, mivel az egész országban más helyen is lehet

ilyen évtizedekre, sőt évszázadokra visszanyúló gyakorlat, tehát ez az egyetemes egyházat érdeklő kérdés, melynek jogi rendezésére és a szükséges szabályok megalkotására az I. t. c. 178. § t. pontja a Nagyméltóságú és Főtiszteletű Konventnek felhatalmazást adott.

Egyházmegyei közgyűlésünk, az egri egyházközséget oly közelről érintő ügyet, egyházkerületi közgyűlésen át, az egyetemes konvent elé terjeszti, bölcs intézkedés végett.
(N. B.)

18. Olvastuk a Számvevőszék jelentését az egyházmegyei pénztár nyugtáinak a főkönyvekkel való összehasonlításáról s rendben létéről.

Közgyűlésünk, a Számvevőszék javaslata alapján, Román Ernő pénztárosnak fáradozásait megköszönve, a szokásos fenntartásokkal a felmentvényt megadja és a múlt évi számadást és a f. évi költségelőirányzatot az egyh. ker. elé terjeszti.
(T. S.)

19. Közgyűlésünk az E. T. I. t. c. 23. §-a alapján egyházmegyénk anyaegyházközségeinek szavazat számértékét a következőképpen állapítja meg és terjeszti fel jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűlés elé:

Alsózsolca 2, Ároktő 2, Átány 2, Borsodgeszt 2, Böcs 2, Bükkharanyos 2, Bükkzsérc 2, Cserépfalu 2, Diósgyőr 4, Eger 1, Egerlövő 2, Emőd 2, Felsőábrány 2, Gelej 2, Harsány 2, Hejőbába 2, Hejőcsaba 2, Hejőpapi 2, Hejőszalonta 2, Heves 2, Igrici 2, Kisgyőr 2, Kistokaj 2, Ládháza 2, Maklár 2, Martintelep 2, Mezőcsát 4, Mezőkeresztes 3, Mezőnagymihály 2, Miskolc 10, Nemesbirk 2, Noszvaj 2, Ónod 2, Poroszló 3, Sajókeresztúr 2, Sály 2, Szirma 2, Tiszadorogma 2, Tiszakeszi 2, Tiszánána 2, Tiszaoszlár 2, Tiszapalkonya 2, Tiszaszederkény 2, Tiszatarján 2, Tiszavalk 2, Újlőrincfalva 1, Vatta 2.
(V. P.)

20. Tavaszi egyh. megyei közgyűlésünk felhívására az E. T. VI. t. c. 4. és 5. §-ai alapján egyházközségi bíróság megválasztását bejelentették: Diósgyőr, Mezőkeresztes, Mezőcsát, Miskolc, Poroszló.

Az egyházközségi bíróság megalakulásáról és a bírák megválasztásáról a jegyzőkönyvet csak Diósgyőr és Mezőkeresztes terjesztették fel. Átány pedig, bár 2000-nél több a lélekszáma, a bíróság megalakulását nem jelentették.

Közgyűlésünk Diósgyőr és Mezőkeresztes egyházközségi bíróságának megalakulását jóváhagyja. Mezőcsát, Miskolc és Poroszló presbiteriumát választási jegyzőkönyvek felterjesztésére felhívja, az átányi presbiteriumot az egyházközségi bíróság megalakítására kötelezi.

21. Olvastuk a Perecesen 1934. júl. 3-án tartott egyházmegyei lelkészértekezlet jegyzőkönyvét.

Közgyűlésünk a lelkészértekezlet munkálkodását szívesen veszi tudomásul. Az előadóknak: Román Ernő, Dr. Filep Gusztáv, Nádházy Bertalan, Dr. H. Kiss Géza és a pályanyertes predikáció írójának Román Ernőnek, valamint a bírálóknak — Gombos Imre, Eötvös Ferenc — köszönetet mond.

Magáévá teszi azt a javaslatot, hogy az 1935. évtől kezdődőleg a résztvevő lelképásztorok egyházközségeik pénztárából vasuti és fuvarköltségüket és 6 P rapidíjat felvehessenek.

Tudomásul veszi, hogy az ORLE-től azt kéri, hogy ne terhelje túl elméleti kérdésekkel az értekezletet. Tudomásul veszi a pályatételeket:

1. Az egyke veszedelem s annak orvossága. Határidő: 1935 május 1.

2. Az ifjúság lelkiképe s a vele való foglalkozás lehetősége alsóborsodban. Határidő: 1935 szept. 1. (T. K.)

22/a. Olvastuk az 1934. okt. 22-én tartott lelkészértekezlet jegyzőkönyvét.

Közgyűlésünk az előadóknak — Kiss Elek és Turáni Tóth Ferenc — szép tanulmányukért köszönetét fejezi ki. (T. S.)

22. A bükkaranyosi egyház lelképásztori hivatala jelenti, hogy az egyház a gyülekezeti terem 786 P 21 f. költséggel felépítette, az elhanyagolt állapotban levő haranglábat 62 P 30 f. költséggel kijavította, továbbá egy 176⁵ kgr. súlyú harangot 749 P 33 f. költséggel beszerzett s mindezen, együtt 1597 P 84 fillért tevő összeget hívei közadakozásából fedezte.

Egyházmegyénk közgyűlése a jelentést örvendezve tudomásul veszi és a hívek adakozó készségét, mely ilyen jelentős mértékben nyilatkozott meg, buzdító példaadással ajánlja. (T. K.)

23. A bükkaranyosi ref. egyház bemutatja a templomtorony 7257 pengő építési költségeinek 1934, 1935, 1936 évekre szóló kivétési lajstromát, mely szerint a kivetés alapja az állami egyenesadó 100 százaléka, továbbá a családőre és minden 16 éven felüli családtagra fejenként kivetendő 8 pengő személyiadó.

Közgyűlésünk ezt a rendkívüli adókivetést nem hagyja jóvá. Mert: 1) a 16 éven felüli összes egyháztagok 8 P fejadóval való megadóztatása antiszociális. Az E. T. VII. tc. 13. §. ellenére van. 2) Az E. T. VII. tc. 6. § a 20 éven alóli egyháztagokra csak kivételes esetekben engedélyez

az adókiivetést. 3) A három évre szóló kiivetés csak akkor volna reális, ha a vagyoni és kereseti viszonyok figyelembe vételével történt volna. 4) Az E. T. VII. tc. 9. § kívánalma sem volt betartva. 5) A számításba vett fuvar és kézinapszámra nézve nincs megállapítás, kik és mennyit vállalnak.

Ha Bükkaranyos presbiteriuma a törvény szellemének betartásával hozza meg a toronyépítésre vonatkozó határozatait, közgyűlés az ilyen rendkívüli adókiivetés megerősítésére esperest felhatalmazza. (T. K.)

24. Mikola István hevesi lelkipásztor jóváhagyás végett közgyűlésünk elé terjeszti javadalmi földjeinek feles művelésű haszonbérleti szerződését, továbbá azon kérését, hogy javadalmi pusztulófélben levő ötödreszi szőlőjét, saját költségén, de az utód által az egyh. ker. szabályrendelet szerint való átvételi kötelezettséggel, újra telepíthesse.

Közgyűlésünk úgy a feles szerződést, mint a szőlőtelepítést — melyek presbiteriumi határozattal is el vannak látva — megerősíti. Felhívja lelkipásztort az idevonatkozó szabályrendeletek pontos betartására. (V. P.)

25. A noszvaji presbiterium folyó évi október hó 11-én tartott gyűlésének jegyzőkönyvét terjeszti fel, melyben azt határozta, hogy 60 ezer pengő templomadóssága és évi 2500 pengő iskolafenntartási terhe miatt, melyekkel nem bír megbirkózni: iskolájáról lemond s azt, az elérhető legkedvezőbb feltételű szerződésben, — legalább addig, amíg anyagilag megerősödik — az államnak, vagy a községnek átadja.

Nem tehet mást, mert iskolaépítési államsegély kérvényüket elutasították s legfeljebb átmeneti tatarozási segélyt helyeztek kilátásba. Iskolaépületük a fundamentumtól rossz. Tüdővész terjesztő. Három tantermet építeni, azt felszerelni, egy tanítói lakást építeni, a túlszűfolttság miatt egy új állást szervezni: lehetetlen.

Közgyűlésünk teljes mértékben úgy ismeri a noszvaji egyházközség állapotát, ahogyan azt a jegyzőkönyv feltárja, azért mégsem veszi tudomásul ezt a határozatot, mert iskolánkat védeni kell az utolsó lehetőségig. Azzal a szeretetteljes figyelmeztetéssel adja vissza az ügyet, hogy igyekezzék olyan megoldást találni, amely az iskola átadását megakadályozza. Nem is E. T. I. tc. 70. §-a szerint hozatott a határozat. Felkéri közgyűlésünk esperes urat, hogy egy bizottsággal szálljon ki Noszvajba s tartson beható vizsgálatot, hogyan volna lehetséges az iskola fenntartása. Felkérjük a püspök és főgondnok urat, az egyházmegye elnökségét, a főispán, alispán urakat, felsőházi tagokat és országgyűl. képviselőket, hassanak oda, hogy

Noszvaj az iskolaépítési államsegélyt hamarosan megkaphassa. (gr. H. I.)

26. A hejőcsabai egyház presbiteriuma beterjeszti az 1934 okt. 7-én tartott gyűlésének jegyzőkönyvi kivonatát, amelyben azt határozza, hogy az eddigi párbérrendszerű adófizetésről 1935 január 1-ről az osztálybesorolás adórendszerére tér át s nevezett időről csak pénzben való egyházi adót vehessen ki úgy személyi, mint dologi kiadások fedezésére, azzal a kívánalommal, hogy a személyi járandóság váltsága évről-évre az eddigi kivetési módszer alapján állapíttassék meg. Beterjeszti a fokozatos kivetési kulcsot is, amely a kimutatható havi jövedelem után %-an állapítja meg az egyházi adót.

Egyházmegyei közgyűlés megerősíti a hejőcsabai egyház, sok visszasságot megszüntető új adókivetési rendszerét, azzal a feltétellel, hogy miután az E. T. I. tc. 70. és 80. § c) pontja ily esetben szükségessé teszi a névszerinti szavazást és az egyházközségi közgyűlés hozzájárulását, e határozatokat terjessze be esperes úrhoz, akít felhatalmaz a megerősítésre. (T. S.)

27. A poroszlói egyház presbiteriuma 1934 szept. 23-án tartott gyűlésen tárgyalta Esperesünk 1494—934 sz. a hátralékos tanítói fizetések sürgős kifizetése tárgyában intézett leíratát. Presbiterium e gyűlés határozatát terjeszti egyházmegyei gyűlés elé s kéri, hogy a költségvetés egynegyedét meghaladó 6000 pengő kölcsön felvételét egyházközségi közgyűlési határozat mellőzésével engedélyezze. A kölcsön a rendkívül sürgős tanítói hátralékos fizetések kigyenlítését szolgálná. Indokolásúl azt hozza föl, hogy bár a presbiterium minden módot felhasznál a hátralékos adók behajtására, de ezidőszertint kevés a remény arra, hogy ezuton rendezhessék a tanítói fizetés hátralékot s így a kölcsön felvétele szükséges.

Egyházmegyei közgyűlés a kölcsön felvételéhez — bár annak indokolt sürgősségét elismeri, nem járul hozzá, mert a költségvetés egynegyedét meghaladó kölcsön felvételének módozatait az E. T. 80. § b) pontja szabályozza. Presbiteriumot a törvény betartására utasítja, ha a kölcsön összege azonban a 4000 pengőt meg nem haladja — ily összegű kölcsön felvételéhez — egyházközségi gyűlési határozat nélkül is hozzájárul. Terjessze be azonban a névszerinti szavazással hozott jegyzőkönyvi kivonatot az igennel szavazók neveivel. (T. S.)

28. Sötét képet rajzolt a tavaszi egyházlátogatóság az ónodi egyház anyagi romlásáról. Tavaszi közgyűlésünk felhívta presbiteriumot, hogy 1934 szept. 1-ig jelentse esperesi hivatalnak, hogy milyen lépéseket tett az egyház terhei könnyítése érdekében. A lelkész jelentése okt. hó 10-én érkezett be, amely semmi jelét nem igéri, sem

tájékozódást nem nyújt afelől, hogy az egyház a terhes adósságoktól mimódon kívánna szabadulni. Összegezerően az ónodi egyház adóssága 28,000 pengő. Tagadhatatlan, hogy ez az eladósodás a gazdasági nehézségek miatt is van, de nem kisebb mértékben oka a hívek fizetési készségének ellanyhulása, sok esetben teljes megszűnése.

Közyűlésünk aggodalommal kíséri az ónodi egyház küzdelmét s a beküldött jejelentésből semmi komolyabb ígéretet nem látván a könnyítésre vonatkozólag, azért egy bizottság kiküldését határozza, amely irányelveket szabna a presbiteriumnak. Addig is a presbiterium mindent kövessen el az egyház terhének könnyítése érdekében. (T. S.)

29. Az Országos ref. jóléti és gazdasági társulat 1934 okt. hó 15. kelt Esperes úrhoz intézett iratában ismerteti az intézmény egy évi eredményét. Közli, hogy Egyházkerületünkben 2331, egyházmegyénkben 425 a taglétszám. Megemlíti az irat, hogy ez az év kedvezményes év volt, de már 1935 január 1-től csak abban az esetben folyósíttatnak a segélyek, ha a taglétszám egyházkerületünkben eléri a kívánt 4000 létszámot. Végül kéri esperesünket, hogy ez akció jelentőségét fokozott mértékben ajánlja a lelkészeknek s őket úgy a saját, mint az egyetemes ref. érdekek erősítésére buzdítsa.

Egyházmegyei közgyűlés is figyelmébe ajánlja a lelkész karnak az akció ref. ügyet szolgáló fontosságát s ez úton is kéri a lelkipásztorokat, hogy a saját, valamint a hívek érdekében is mindent kövessenek el, hogy az ORJÓ. taglétszáma egyházmegyénkben is szaporodjék s küzdelmes életet élő híveink is mind nagyobb számban érezzék ez intézmény áldását. Egyben ez év végéig jelentést vár a lelkipásztoroktól arra nézve, hogy egyházukban az ORJÓ-nak hány tagja van. (T. S.)

30. Olvastuk a honvédelmi minisztérium 928--1923. sz. körrendeletét, mely azt célozza, hogy a katonák módot és alkalmat nyerjenek polgári lelkészek segítségével is, vallásos szükségletük kielégítésére.

Az olyan állomásokon, amelyeket a tényleges katonai lelkész legalább havonta fel nem kereshet: polgári lelkész segítsége vehető igénybe. Erre a szolgálatra a vegyesdandár illetékes lelkésze az állomás parsággal egyetértőleg kéri fel a polgári lelkészt. A tábori püspökség látja el joghatóságai okmánnyal és segédlettel. Megfelelő tiszteletdíjban részesül, de legalább készkiadásait megtérítik. 5 évi szolgálat után honvédelmi miniszteri dicsérő okirat, 10 évi szolgálat után megfelelő kitüntetésre terjeszthetők fel. Kinevezésnél különös jogcím.

Közyűlésünk tudomásul veszi a körrendeletet s a továbbiakat esperesünkre bízza. (gr. H. I.)

31. Tárgyaltuk a Református Élet f. évi április 20–21-iki ankétjének javaslatait. Közgyűlésünk mindenekelőtt azt állapítja meg, hogy a népmozgalom hanyatló irányzatú csaknem az egész Európában, aminek oka a háboru okozta erkölcsi és gazdasági romlás, Franciaország 20 kiválósága, mint Poincaré, Millerand, volt elnökök, Verdier bitoros stb. felhívásban kiáltják a világba, hogy 1870-ben a születések száma még túl volt az 1 millió, 1932-ben már csak 682 ezer, egy év alatt 40 ezerrel csökkent. Sok vármegye szinte elnéptelenedett. Az ország egyes részeiben be kell zárni az iskolákat, mert nincs elég növendékük. Olaszország is a népszaporodás fejlesztésére irányuló politikát folytat évek óta, bizonyoságul annak, hogy szükség van erre. A mi egyházmegeyénk területéről eddig még csak Heves vármegye hevesi járásáról hallottunk hivatalos hangot Heves vármegye törvényhatósági bizottsági gyűléséből. Tudjuk azonban, hogy a pusztító veszedelem már itt is ott is jelentkezik. A tények megállapítása végett s egyben az orvoslás céljából is közgyűlésünk egyelőre a következőket határozza el:

a) Elrendeli, hogy minden egyházközség 100 évre visszamenőleg mutassa ki 10 évenként a keresztelesek számát s azt, hogy 100 évvel azelőtt mennyi volt ott a reformátusok lélekszáma. E kimutatás 1935. évi márc. 1-ig terjesztendő az esperesi hivatalba.

b) Konfirmációban, ifjúsági munkában a családi életre való nevelésre is idő fordíttassék.

c) A házasságra lépő jegyeseket a lelkipásztor pásztori beszélgetésre hívja be s a családi élet szolgálatára készítse elő.

Egyebekben Lelkészegyesületünk enemű tárgyalásai után kíván közgyűlésünk bővebben foglalkozni ezzel az ügygel

(N. B.)

32. Jelentést olvastunk Átány javuló állapotáról. Esperes úr Lakatos L. István újlőrinczfalvi lelkipásztort bízta meg a felügyelő lelkészi teendőkkel, mert Mészáros Lajost az elnökség felüggesztette. E jelentés szerint az egyházközség összes adóssága 50,457 P 35 fill. F. é. aug. havától azonban befolyt jövedelem 6,302 P 21 fillér.

Készítettek 5 évre visszamenőleg adókiivetést. Az egyház árverésétől elálltak. 1,300 pengővel az iskolákat és tanítói lakást jókarba hozták. Az 5-ik tanítói állás szervezési munkái megkezdődtek.

Van komoly mag az egyházban, mely szebb jövőre vár. A presbiterium készséggel dolgozik.

Közgyűlésünk a felügyelő lelkipásztor jelentésének igen örül s kéri az Istent, hogy állandó legyen ez a felángoló buzgalom. Köszöni Lakatos Istvánnak, a presbiteriumnak, Kálosi Imre gondnoknak, Csík Mihály ig. tanítónak és Thurzó Sándor tanítónak készséges szolgálatukat. Felügyelő lelkipásztort továbbra is megbizza — vissza-

vonásig — a teendők ellátásával. A jelentést reménységgel
veszi tudomásul. (N. B.)

33. Az egyházlátogatókat közgyűlésünk így küldötte ki:

Tiszamenti járásba: Esperes; Mezőcsáti járásba: Takács Mihály;
Egri járásba: Szabó József; Emódi járásba: Kiss Albert; Mezőke-
resztési járásba: Szakács Pál; Miskolci járásba: Várady Pál; Ónodi
járásba: Gaál Ferenc; Hevesi járásba: Román Ernő.

Dr. Enyedv Andor, amíg a generális visitáció foglalja el, fel-
mentést kért és nyert. (N. B.)

34. Egyházkerületi képviselők a tavaszi közgyűlés 43. sz. alattiak, azzal a változással, hogy Szakács Pál helyett, mert tanügyi dolgokat is tárgyal a kerületi közgyűlés, Gaál Ferenc t. ü. b. elnök. (N. B.)

35. Jövő évi közgyűlés helye: Miskolc.

36. A jegyzőkönyv hitelesítésére a Miskolcon és környékén lakó alkotótagok nyerne megbízást.

37. Minden hitűzött tárgyat letárgyalt közgyűlésünk s esperesünk imádsággal

13 óra 30 perckor a közgyűlést bezárta. Ezután elénekeltük a 245. dics. 10. versét.

Ezt a jegyzőkönyvet hitelesítjük, Miskolcon.

Dr. Kérészy Barna
c. m. gondnok h.

Pósa Péter
esperes.

Nádházy Bertalan
főjegyző.

Dr. Molnár Gyula   *Tóth Sándor*
hitelesítők.

- JEGYZET. 1. Hogy az egyes számokat kik adták elő és jegyezték, mindenütt nevük kezdőbetűik mutatják meg.
2. Egyes ügydarabok, a nyomtatott jegyzőkönyvben — takarékoság okából — röviden jelennek meg. Az esperesi iratok közt, teljes szövegükben fellalálhatók.

II. Bírósági ügyek:

1. Mészáros Lajos átányi lelkipásztor kényszernyugdíjazási fegyelmi ügyében, orvosi vizsgálatot, ezt követőleg esetleg fegyelmi vizsgálatot rendelt el *végzésileg*. Mészáros L.-t feltüggesztette.
2. Gece Albert polgári lelkipásztor és az igrici egyházközség ügyében a közig. bíróság *ítélt*. Kúthasználati %-ot Gecsének, „véka-pénz” visszalizetést Gece A-tól, az egyháznak.
3. Böcsi iskolaépítési ügyben, a közig. bíróság, Külsőböcsöt mondta ki *ítéletben* az adósság fizetésére kötelezettnek.
4. Szabó Sámuel szirmai fegyelmi ügyében a felebbezési fegyelmi bíróság, *végzéssel* feloldotta a szirmai egyházközségi bíróság ítéletét.

Tárgymutató:

Jkvi sz.		Lapsz.
	Jelenvoltak	3
1—3.	Megnyitás	4
4.	Esperesi jelentés	4—10
5.	Farkasfalvi Farkas Géza köszönete	10
6.	Lelkipásztor választások, beerősítések	10
7.	Tanítóválasztások, eskütételek, beerősítések	10
8.	Segédlelkészek szolgálati helyeik	10
9.	Szavazás tanácsbíróra	11
10.	Szavazás tanár- és tanító e. m. képviselőkre	11
10.	Bírósági ülés	11
12.	Tanügyi jelentés	11—17
13.	Tanügyi bizottság jegyzőkönyve	18—19
14.	Tanítók állam útján való fizetése	19
15.	Tanítóválasztásoknál 3-as jelölés	19
16.	Belmissziói jelentés	19—24
17.	Eger előterjesztése	24
18.	Számvevőszék jelentése	25
19.	Szavazatok számértéke	25
20.	Egyházközségi bíróságok	25
21, 21a	Lelkészerterkezleti ügyek	26
22-23.	Bűkkaranyosi jelentések	26—27
24.	Hevesi ügyek	27
25.	Noszvajai iskolák	27
26.	Hejőcsaba adóügye	28
27.	Doroszló kölcsöne	28
28.	Ónod terhei	28—29
29.	ORJO jelentése	29
30.	Honvédelmi miniszteri körrendelet	29
31.	Egyke ügy	30
32.	Atány jelentése	30
33.	Egyházlátogatók	31
34.	Egyházkerületi képviselők	31
35.	Jövő évi közgyűlés	31
36.	Hitelesítés	31
37.	Bezárás	31
II.	Bírósági ügyek	32

II. Bőrszék tárgya

1. Milyenek azok a tényezők, amelyek befolyásolják a gazdasági fejlődést, és milyenek azok a tényezők, amelyek a gazdasági fejlődést gátolják?

2. Milyenek azok a tényezők, amelyek befolyásolják a gazdasági fejlődést, és milyenek azok a tényezők, amelyek a gazdasági fejlődést gátolják?

3. Milyenek azok a tényezők, amelyek befolyásolják a gazdasági fejlődést, és milyenek azok a tényezők, amelyek a gazdasági fejlődést gátolják?

4. Milyenek azok a tényezők, amelyek befolyásolják a gazdasági fejlődést, és milyenek azok a tényezők, amelyek a gazdasági fejlődést gátolják?

Év	Érték	Érték
1900	100	100
1901	105	105
1902	110	110
1903	115	115
1904	120	120
1905	125	125
1906	130	130
1907	135	135
1908	140	140
1909	145	145
1910	150	150
1911	155	155
1912	160	160
1913	165	165
1914	170	170
1915	175	175
1916	180	180
1917	185	185
1918	190	190
1919	195	195
1920	200	200
1921	205	205
1922	210	210
1923	215	215
1924	220	220
1925	225	225
1926	230	230
1927	235	235
1928	240	240
1929	245	245
1930	250	250
1931	255	255
1932	260	260
1933	265	265
1934	270	270
1935	275	275
1936	280	280
1937	285	285
1938	290	290
1939	295	295
1940	300	300
1941	305	305
1942	310	310
1943	315	315
1944	320	320
1945	325	325
1946	330	330
1947	335	335
1948	340	340
1949	345	345
1950	350	350
1951	355	355
1952	360	360
1953	365	365
1954	370	370
1955	375	375
1956	380	380
1957	385	385
1958	390	390
1959	395	395
1960	400	400
1961	405	405
1962	410	410
1963	415	415
1964	420	420
1965	425	425
1966	430	430
1967	435	435
1968	440	440
1969	445	445
1970	450	450
1971	455	455
1972	460	460
1973	465	465
1974	470	470
1975	475	475
1976	480	480
1977	485	485
1978	490	490
1979	495	495
1980	500	500
1981	505	505
1982	510	510
1983	515	515
1984	520	520
1985	525	525
1986	530	530
1987	535	535
1988	540	540
1989	545	545
1990	550	550
1991	555	555
1992	560	560
1993	565	565
1994	570	570
1995	575	575
1996	580	580
1997	585	585
1998	590	590
1999	595	595
2000	600	600
2001	605	605
2002	610	610
2003	615	615
2004	620	620
2005	625	625
2006	630	630
2007	635	635
2008	640	640
2009	645	645
2010	650	650
2011	655	655
2012	660	660
2013	665	665
2014	670	670
2015	675	675
2016	680	680
2017	685	685
2018	690	690
2019	695	695
2020	700	700

